

Komparativna javna uprava – priprema knjige

*Ivan Koprić**

UDK: 35.07:340.5(048)

Već se dulje vrijeme u Hrvatskoj i susjednim zemljama osjeća potreba za knjigom u kojoj bi se suvremeni upravni sustavi analizirali i usporedili primjenom ujednačene i današnjim uvjetima i stanju suvremene javne uprave primjerene metodologije. Važnija ranija djela toga tipa bili su Upravni sistemi Eugena Pusića iz 1985. te Modernizacija hrvatske javne uprave iz 2003. (ur. Ivan Koprić). Komparativna metoda u proučavanju javne uprave je potrebna, zapravo nužna, jer daje mogućnost međusobnog učenja, razmatranja prikladnosti pojedinih upravnih institucija, posuđivanja i kopiranja. No, poznati su i problemi komparativne metode analize javne uprave, s kojima su se susretali svi koji su tom metodom željeli doći do produbljenih znanja o javnoj upravi (Kuhlmann, Wollmann, 2014; Hopkin, 2002; Pollitt, Bouckaert, 2001: 167–176; Jreisat, 1999; Pierre, 1995; Heady, 1991: 1–65).

Zbog potrebe daljnjeg razvoja komparativne metode u upravnoj znanosti te zbog potreba nastave svih razina upravnog studija započeli smo s pripremom takvog djela. Jedan dio rezultata do kojih smo došli objavljuje se u ovom broju Hrvatske i komparativne javne uprave, prije objave knjige,

* Prof. dr. sc. Ivan Koprić, redoviti profesor i predstojnik Katedre za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik Instituta za javnu upravu iz Zagreba (full professor and Head of the Chair of Administrative Science at the Faculty of Law, University of Zagreb, and president of the Institute of Public Administration, e-mail: ikopric@pravo.hr)

čije se dovršenje i tisak očekuju do kraja 2015. godine. Smatramo važnim podastrijeti te rezultate, koji su kao i svi drugi znanstveni radovi objavljeni u našem časopisu prošli postupak dvostruko anonimne međunarodne recenzije, što prije znanstvenoj i stručnoj javnosti. Usporedne analize upravnih sustava danas, kad su burne promjene koje su donijeli doktrina novog javnog menadžmenta s jedne i proces postsocijalističke tranzicije s druge strane ipak donekle stabilizirane, doduše uz nove i dodatne izazove, mogu biti poticajne za oblikovanje reformi i upravnog razvoja.

Za svako opsežnije komparativno djelo potrebno je utvrditi okvir, metodologiju i pitanja za usporedbu. U današnje doba, a s obzirom na stanje upravne teorije, važno je analizirati ne samo upravne strukture nego i procese upravnog razvoja, trendove u tom razvoju i ključne odnosno prijelomne događaje koji bitno određuju razvoj javnih uprava. Zato je u radovima koji obrađuju javnu upravu u pojedinoj zemlji obrađen niz pitanja kao što su:

1. Povijesni pregled: razvoj, faze, institucionalno nasljeđe i njegova današnja uloga
2. Političko-ustavno uređenje i utjecaj na organizaciju i djelovanje uprave te na službenički sustav: ovlasti zakonodavnog tijela, šefa države prema upravi, ovlasti vlade, organizacija centra vlade, odnos s Europskom unijom i stupanj europeiziranosti, politička odgovornost uprave i politički nadzor uprave
3. Politička, upravna i financijska decentralizacija: federalno odnosno regionalno uređenje, pozicija lokalne samouprave, (de)centralizacija
4. Funkcionalna decentralizacija: funkcionalna autonomija u obavljanju javnih službi (obrazovanje, zdravstvo, i druge službe od općeg interesa), privatizacija i njezini oblici
5. Nacionalna uprava: državna uprava (diferencijacija, vrste i broj tijela, horizontalna razdioba poslova djelokrugom i nadležnošću, vertikalna diferencijacija i dekoncentrirana uprava, suradnja upravnih tijela, koordinacija, agencijski model, unutarupravni nadzor te nadzor od strane vanjskih-nepolitičkih, sudskih i drugih tijela (ombudsman, revizija, povjerenici za informiranje, etičke komisije, itd.), ovlasti nacionalne uprave u regulaciji, odnos s građanima
6. Službenički sustav
7. Upravne reforme: ključni događaji i njihove posljedice.

U ovom broju objavljuju se po tom obrascu provedene analize javne uprave u Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Francuskoj i Estoniji, uvodni rad o potencijalima i problemi komparativne metode u upravnoj znanosti te rad o komparativnim službeničkim sustavima. Drugi radovi koji će biti objavljeni u najavljenoj knjizi su u pripremi. U njima će biti analizirane javne uprave u još nekoliko zemalja i određena pitanja relevantna za komparativno proučavanje javne uprave u suvremeno doba, kao što su upravni modeli, upravna konvergencija pod utjecajem Europske unije, komparativni uvid u organizaciju javne uprave, i drugi. Urednici te knjige, za koju sam pripremio ovdje naznačeni teorijsko-metodološki okvir, jesu Ivan Koprić, Gordana Marčetić i Goranka Lalić Novak. Valja dodati da se planira i druga faza razvoja ove publikacije, u kojoj bi se analizirale javne uprave u značajnim zemljama izvan Europe, kao što su Kina, Brazil, Meksiko, i druge.

Literatura

- Heady, Ferrel (1991) *Public Administration: A Comparative Perspective*. New York etc.: Marcel Dekker
- Hopkin, Jonathan (2002) *Comparative Methods*. In: David Marsh, Gerry Stoker (eds.) *Theory and Methods in Political Science*. Houndmills, New York: Palgrave MacMillan
- Jreisat, Jamil E. (1999) *Comparative Public Administration and Reform*. *International Journal of Public Administration* 22(6): 855–877
- Koprić, Ivan (ur.) (2003) *Modernizacija hrvatske uprave*. Zagreb: Društveno veleučilište u Zagrebu
- Kuhlmann, Sabine, Hellmut Wollmann (2014) *Introduction to Comparative Public Administration: Administrative Systems and Reforms in Europe*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar
- Pierre, Jon (1995) *Comparative Public Administration: The State of the Art*. In: Jon Pierre (ed.) *Bureaucracy in the Modern State: An Introduction to Comparative Public Administration*. Cheltenham, Lyme: Edward Elgar
- Pollitt, Christopher, Geert Bouckaert (2001) *Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective*. *Revista Internacional de Estudios Políticos (Rio de Janeiro)* 3(Especial): 167–192
- Pusić, Eugen (1985) *Upravni sistemi 1*. Zagreb: Pravni fakultet